

สมุดปกขาว

ข้อเท็จจริง และความจำเป็น

ของ

ร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

ธันวาคม พ.ศ.2557

ทำไมต้องมีสมุดปกขาว

กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการให้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ.2535 ซึ่งใช้มานานแล้ว ให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เป็นภาคีของอนุสัญญาควบคุมการบริโภคยาสูบ ขององค์การอนามัยโลก

เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ.2554 กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและจัดทำร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบขึ้น และนำร่าง พ.ร.บ. เข้าสู่การพิจารณาตามขั้นตอน และดำเนินการปรับปรุงจนร่าง พ.ร.บ. ได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบถี่ถ้วน โดยมีการประชุมคณะกรรมการทั้งหมด 66 ครั้ง ขณะนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้เสนอร่างกฎหมายดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ก่อนที่จะส่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อตราออกมาเป็นกฎหมายบังคับใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันเยาวชนจากการเสพติดบุหรี่

สมาคมผู้ค้ายาสูบไทย และสมาคมผู้ปลูก ผู้บ่มและผู้ค้ายาสูบแห่งประเทศไทย ภายใต้การสนับสนุนของบริษัทบุหรี่ ได้ออกมาคัดค้านร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยที่ข้อมูลเบื้องต้น โดยที่ข้อมูลเบื้องต้นกล่าวอ้างเป็นข้อมูลที่บิดเบือน ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสังคม และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณากฎหมาย

สมุดปกขาวเล่มนี้จึงถูกจัดทำขึ้น เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของรัฐบาล สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องของทุกฝ่ายในสังคมไทย

ศ.นพ.ประกิต วาทีสาธกกิจ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุง
และจัดทำร่างกฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบ
เลขาธิการมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่

ประเทศไทยและคนไทยจะได้ประโยชน์อะไร

จาก ร่าง พ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

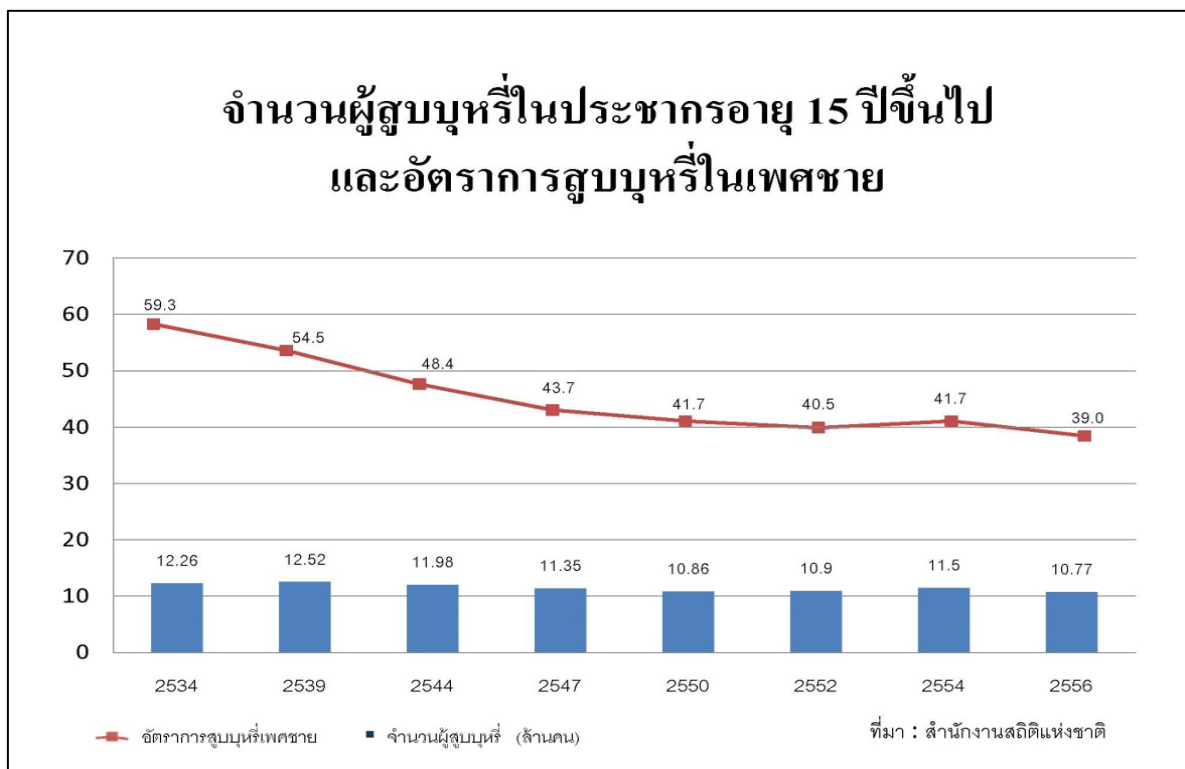
- มาตรการต่าง ๆ ใน ร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ จะมีผลทำให้จำนวนเยาวชนรายใหม่ที่เสพติด บุหรี่ลดลง เพราะร่าง พ.ร.บ. นี้พัฒนามาจากกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อให้ทันกับ กลยุทธ์ทางการตลาดของอุตสาหกรรมบุหรี่ ที่กฎหมายฉบับปัจจุบันยังไม่ครอบคลุม
- มาตรการต่าง ๆ ใน ร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ ส่งเสริมการไม่สูบบุหรี่ และเก็อหนุและสร้าง แรงจูงใจให้ผู้สูบบุหรี่เลิกสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น อันจะทำให้รัฐบาลสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายใน การรักษาโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ได้มากขึ้น
- ประเทศไทยสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศภายใต้อนุสัญญาควบคุมการ บริโภคยาสูบ ภายใต้องค์การอนามัยโลก และไม่ขัดต่อกฎระเบียบต่าง ๆ ขององค์การ การค้าโลก

ผลที่อาจกระทบต่อธุรกิจยาสูบและผู้เกี่ยวข้อง

- ตลาดบุหรี่ซิกาแรตจะทรงตัว หรือมีขนาดค่อย ๆ เล็กลง ผู้ผลิตและผู้นำเข้าบุหรี่ จะขยายตลาดได้ ยากขึ้น ซึ่งนับเป็นผลดีต่อเด็กและเยาวชนไทย
- ร้านค้าปลีกที่ขายบุหรี่จะได้รับผลกระทบน้อยมาก เนื่องจากร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้เป็นการปรับแก้ กฎหมายเกี่ยวข้องกับการโฆษณา และส่งเสริมการตลาดของบริษัทบุหรี่เป็นประเด็นหลัก มีแต่เพียง ประเด็นห้ามแบ่งขายบุหรี่เป็นรายมวนเท่านั้น ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับร้านค้าปลีกโดยตรง
- ร่าง พ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการเพาะปลูกหรือการค้าใบยาสูบ ดังนั้นชาวไร่ยาสูบจึงมิใช่ผู้ได้รับผลกระทบจาก ร่าง พ.ร.บ. นี้แต่ประการใด

ความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องมี พ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่

1. กฎหมายยาสูบ (พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และ พ.ร.บ.คุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ.2535) ได้มีการบังคับใช้มากกว่ายี่สิบปีแล้ว ในขณะที่บริษัทบุหรี่ได้พัฒนาเทคนิคการตลาดใหม่ๆ รวมทั้งมีผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดใหม่ๆ ออกสู่ตลาด เพื่อหลอกล่อค้าขายใหม่จำนวนมากในแต่ละปี ทดแทนผู้สูบบุหรี่ที่เลิกสูบหรือเสียชีวิต
2. ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปรับปรุงกฎหมายควบคุมยาสูบ ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาควบคุมการบริโภคยาสูบขององค์การอนามัยโลก ที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งใน 179 รัฐภาคี ที่ต้องควบคุมกลยุทธ์ทางการตลาดของบริษัทบุหรี่
3. อัตราการสูบบุหรี่ของคนไทยลดลงมาอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 59 เป็นร้อยละ 39 (เฉพาะในเพศชาย) แต่เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น จำนวนคนไทยที่สูบบุหรี่ในปี พ.ศ.2556 จึงลดลงจากปี พ.ศ. 2534 เพียงเล็กน้อย ที่น่าเป็นห่วงคือแนวโน้มการสูบบุหรี่กลับสูงขึ้นในกลุ่มเยาวชนและสตรี
4. การแก้ปัญหาสุขภาพจากการสูบบุหรี่ ต้องทำทั้งการป้องกันเยาวชนไม่ให้เข้าไปเสพติดบุหรี่ และการช่วยเหลือผู้ที่ติดบุหรี่อยู่แล้วให้เลิกสูบ

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคยาสูบ (พ.ศ.2554)

ด้านสังคมและสุขภาพ

- จำนวนผู้สูบบุหรี่ = 10.9 ล้านคน
- เป็นเยาวชนอายุ 15-24 ปี = 1,671,194 คน
- ผู้สูบบุหรี่เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ = 50,710 คน ต่อปี
- แต่ละคนป่วยหนักก่อนเสียชีวิตเฉลี่ย = 2 ปี
- แต่ละคนที่เสียชีวิตอายุสั้นลงเฉลี่ย = 12 ปี
- ความสูญเสียจากการป่วยและเสียชีวิตก่อนเวลาอันควร = 52,000 ล้านบาท

ด้านเศรษฐกิจ

1. ยอดจำหน่ายบุหรี่ซิการ์แรตต่อปีเฉลี่ย (ระหว่าง พ.ศ.2534-2556) = 2,008 ล้านซอง

- จำนวนบุหรี่ที่สูบ (เพื่อให้ง่ายแก่การคำนวณ) = 2,000 ล้านซอง/ปี
- ค่าใช้จ่ายซื้อบุหรี่ซิการ์แรตโดยผู้สูบบุหรี่ = 586 บาท/เดือน/คน
- จำนวนร้านค้าปลีกยาสูบ (พ.ศ.2554) = 670,000 ราย
- เฉลี่ยสถิติการจำหน่ายบุหรี่ ต่อร้านค้าปลีก = 2,985 ซอง/ปี
= 8 ซอง/วัน หรือ 240 ซอง/เดือน
- เฉลี่ยกำไรต่อร้านค้าปลีกต่อเดือน (กำไรต่อซองเฉลี่ย = 3.5 บาท) = 840 บาท/เดือน

2. กำไรบริษัทบุหรี่

- ส่วนแบ่งการตลาด (โดยประมาณ) อยู่ที่
  - โรงงานยาสูบร้อยละ 75, บริษัทฟิลลิป มอริส ร้อยละ 22 และ อื่น ๆ ร้อยละ 3
- กำไรโรงงานยาสูบต่อปี (ประมาณ) = 6,000 ล้านบาท
- กำไรบริษัทฟิลลิป มอริส(ประเทศไทย)ต่อปี (ประมาณ) = 3,000 ล้านบาท

3. ชาวไร่ยาสูบ

- จำนวนชาวไร่ยาสูบ = 61,058 ราย
- ผลผลิตใบยาปี 2552/2553 = 62,448,784 กิโลกรัม
- เป็นใบยาสำหรับส่งออก = ร้อยละ 64.8
- เป็นใบยาที่รับซื้อโดยโรงงานยาสูบไทย = ร้อยละ 35.2

ประเด็นที่แก้ไขเพิ่มเติมใน พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่

- **แก้ไขคำนิยามให้ทันกับกลยุทธ์ของบริษัทบุหรี่**
  - คำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ให้หมายรวมถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบใหม่ ๆ อาทิ บุหรี่ไฟฟ้า บารากู่
  - คำว่า “การโฆษณา” ให้ครอบคลุมการสื่อสารการตลาดรูปแบบใหม่ ๆ อาทิ การใช้สื่อบุคคล เช่น “พริตตี้”
- **เพิ่มมาตรการป้องกันการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบของเยาวชน**
  - ห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ให้เท่ากับกฎหมายสุรา (ปัจจุบันกำหนดไว้ที่ 18 ปี)
  - ห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ปัจจุบันมีนโยบายห้าม แต่ไม่มีกฎหมายรองรับ)
  - ห้ามขายบุหรี่ซิการ์แรตที่บรรจุของน้อยกว่าซองละยี่สิบมวน
  - ห้ามแบ่งขายบุหรี่ซิการ์แรตเป็นมวน ๆ (ปัจจุบันห้ามอยู่แล้ว แต่กฎหมายเขียนไว้ไม่ชัดเจน)
- **เพิ่มข้อห้ามการโฆษณาทางอ้อม**
  - ห้ามการสื่อสารการตลาดในสื่อต่าง ๆ รวมถึงการใช้สื่อบุคคล (พริตตี้)
  - ห้ามเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับ “กิจกรรมเพื่อสังคม” (CSR) ของบริษัทบุหรี่ ในทุกสื่อ (ปัจจุบันห้ามเพียงสื่อวิทยุและโทรทัศน์)
- **เพิ่มมาตรการอื่น ๆ ตามที่กำหนดในอนุสัญญาควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลก**
  - ห้ามส่วนราชการรับการอุปถัมภ์จากรัฐกิจยาสูบ (ปัจจุบันห้ามโดยมติ ครม.)
  - กำหนดลักษณะของจุดขายปลีกยาสูบ
  - กำหนดให้บริษัทบุหรี่ต้องจัดส่งรายงานประจำปีให้คณะกรรมการควบคุมการบริโภคยาสูบ
  - กำหนดแนวทางและขั้นตอนการติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับบริษัทบุหรี่ ในกรณีที่มีความจำเป็น
- **เพิ่มมาตรการคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่**
  - กำหนดให้ผู้ดำเนินการ (เจ้าของสถานที่สาธารณะ) มีหน้าที่รับผิดชอบไม่ให้เกิดการสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่
  - ปรับปรุงขั้นตอนการบังคับใช้กฎหมายเขตปลอดบุหรี่
- **ปรับปรุงโครงสร้างคณะกรรมการควบคุมยาสูบในทุกระดับ**
  - กำหนดให้มีคณะกรรมการควบคุมยาสูบระดับประเทศ และคณะกรรมการควบคุมยาสูบ ระดับจังหวัด รวมทั้งให้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการควบคุมยาสูบ ทั้งนี้เนื่องจากงานควบคุมการบริโภคยาสูบของประเทศไทย ยังขาดโครงสร้างองค์กรรัฐที่จะสนับสนุนการควบคุมยาสูบในระดับจังหวัด ทั้งๆ ที่คนไทยที่สูบบุหรี่กว่าร้อยละ 90 อาศัยอยู่ในต่างจังหวัด

องค์กร/กลุ่มที่ออกมาคัดค้าน ร่าง พ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

- สมาคมการค้ายาสูบไทย (Thai Tobacco Trade Association : TTTA) เป็นสมาคมที่บริษัทบุหรี่ข้ามชาติ ฟิลลิป มอริส (ไทยแลนด์) ลิมิเตด ผู้จำหน่ายบุหรี่มาร์ลโบโรและแอลแอนด์เอ็ม สนับสนุนให้มีการจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2555 และสนับสนุนการดำเนินการจนถึงปัจจุบัน
- สมาคมผู้บ่ม ผู้เพาะปลูกและผู้ค้าใบยาสูบไทย (สยท.) ซึ่งเป็นสมาคมเครือข่ายของสมาคมผู้ปลูกยาสูบนานาชาติ International Tobacco Growers Association (ITGA) ซึ่งสนับสนุนโดยการร่วมลงขันของบริษัทบุหรี่ข้ามชาติ เพื่อเป็นองค์กรบ่งหน้า ในการเคลื่อนไหวคัดค้านมาตรการควบคุมยาสูบทั้งระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ
- โรงงานยาสูบไทย ไม่ได้แสดงท่าทีคัดค้านที่ชัดเจน แต่สหภาพแรงงานโรงงานยาสูบได้แสดงความเห็นคัดค้าน ในบางมาตรการระหว่างการทำประชาพิจารณ์
- บริษัทฟิลลิป มอริส คัดค้านมาตรการที่เกี่ยวกับการห้ามโฆษณาและส่งเสริมการขาย และขอให้มีความชัดเจนของผู้ประกอบธุรกิจยาสูบอยู่ในคณะกรรมการควบคุมการบริโภคยาสูบด้วย

จากเอกสารลับของบริษัทบุหรี่

“สมาคมการค้าผลิตภัณฑ์บุหรี่ ซึ่งเป็นองค์กรบ่งหน้าที่ดีที่สุดของเรา กำลังได้รับการเสริมสร้าง ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นในหลายๆ ประเทศ สมาคมระดับประเทศหลายๆ แห่งกำลังได้รับการจัดตั้งขึ้น”

บริษัท บริติสอเมริกันโทแบคโค ปี พ.ศ. 2522

จากเอกสารลับของบริษัทบุหรี่

“เรายังได้ช่วยจัดตั้งกลุ่มชาวไร่ยาสูบในหลายๆประเทศอีกด้วย..หลายประเทศที่เราได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับชาวไร่ยาสูบและเป็นประเทศที่มีความสำคัญอย่างมากในการผลักดันให้องค์กร FAO เปลี่ยนจุดยืนไม่ต่อต้านการปลูกใบยาสูบ ได้แก่ มาลาวี ซิมบับเว อาร์เจนตินาและไทย”

ฟิลลิป มอริส ปี พ.ศ.2528

ตอบข้อโต้แย้งของผู้คัดค้านร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ข้อคัดค้าน	ข้อเท็จจริง
กฎหมายนี้ควรจะให้รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณา	<p>การพูดเช่นนี้ถือว่าเป็นการไม่ให้เกียรติแก่รัฐบาลปัจจุบันและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ</p> <p>นี่เป็นกลยุทธ์ของธุรกิจข้ามชาติที่ต้องการหน่วงเหนี่ยวให้การออกกฎหมายล่าช้าออกไปเพื่อที่บริษัทบุหรี่จะได้วิ่งเต้นขัดขวางยับยั้งกับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งได้ง่ายขึ้น เพื่อให้เนื้อหาของกฎหมายอ่อนลง</p>
ร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้ไม่ใช่เรื่องเร่งด่วน	<p>การที่อัตราการสูบบุหรี่ของชายไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ยังสูงถึงร้อยละ 40 และอัตราการสูบบุหรี่ในเยาวชนที่สูงขึ้น ก่อรูปกับการสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยและเสียชีวิตอันดับที่สองของคนไทย นับว่าเป็นสถานการณ์เร่งด่วนที่รัฐบาลไทยต้องเร่งแก้ไขด้วยมาตรการต่าง ๆ อย่างเต็มที่</p> <p>ร่าง พ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบเน้นการควบคุมกลยุทธ์ทางการตลาดและการส่งเสริมการขายของบริษัทบุหรี่ เพื่อลดจำนวนเยาวชนที่จะเสพติดบุหรี่ใหม่ การป้องกันเด็ก ๆ ไม่ให้ติดบุหรี่เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของสังคม และเป็นเรื่องเร่งด่วน เพราะเด็กไทยที่ติดบุหรี่ 70% จะไม่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ตลอดชีวิต</p>
ร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ จะกระทบไซห่วยส่งผลกระทบต่อร้านค้าปลีกกว่า 5 แสนราย สร้างความเสียหายแก่ธุรกิจ รวมไปถึงเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม	<p>ร่าง พ.ร.บ.มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับร้านค้าปลีก คือ ห้ามฝ่าฝืนทำการโฆษณา ณ จุดขาย และห้ามจำหน่ายบุหรี่เป็นมวนๆ (ต้องขายเป็นซอง) เพื่อให้เด็กๆ ที่มีกำลังซื้อน้อยเข้าถึงบุหรี่ได้ยากขึ้น ทำให้เกิดนักสูบหน้าใหม่น้อยลง ขณะนี้เด็กไทยสามารถซื้อบุหรี่ได้ง่าย โดยร้อยละ 70 ของเด็กที่สูบบุหรี่ซื้อแบบรายมวน</p> <p>ขณะนี้หลายประเทศทั่วโลกออกกฎหมายนี้ รวมทั้ง 5 ประเทศในอาเซียน ได้แก่ ลาว พม่า บรูไน สิงคโปร์ และมาเลเซีย</p> <p>สมาคมผู้ค้ายาสูบไทยเองเป็นผู้ให้ข้อมูลว่า ส่วนแบ่งยอดขายบุหรี่เป็นร้อยละ 12.5 ของร้านค้าปลีก ซึ่งหากข้อมูลนี้เป็นจริงตามที่สมาคมผู้ค้ายาสูบอ้าง และหากร่าง พ.ร.บ.มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยทำให้ยอดขายสินค้ายาสูบลดลงได้ถึงร้อยละ 10</p>

	<p>ส่วนแบ่งรายได้ยอดขายบุหรี่ของร้านค้าปลีกก็จะลดจากร้อยละ 12.5 เหลือ 11.25 (12.5-1.25 = 11.25)</p> <p>ความจริงจึงมีอยู่ว่ายอดขายบุหรี่ที่เป็นร้อยละ 12.5 ของยอดขายทั้งหมด ลดลงเหลือร้อยละ 11.25 ทำให้ร้านโชห่วยเดือดร้อนขนาดหนักตามที่สมาคมผู้ค้ายาสูบไทยกล่าวอ้างเป็นความจริงหรือไม่</p> <p>สมาคมผู้ค้ายาสูบไทยได้รับการตั้งขึ้นและสนับสนุนการดำเนินการโดยบริษัทฟิลลิป มอริส ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ไม่ยากว่า แท้จริงแล้วบริษัทฟิลลิป มอริส ต่างหากที่ต้องการคัดค้านร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ เพื่อปกป้องผลกำไรปีละ 3,000 ล้านบาทในประเทศไทย แต่เนื่องจากสังคมไม่ให้น้ำหนักการคัดค้านของบริษัทบุหรี่ บริษัทฟิลลิป มอริสจึงใช้กลยุทธ์ผ่านทางร้านค้าปลีก ออกมาคัดค้าน</p> <p>การที่อ้างว่าร่าง พ.ร.บ. จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยรวมจึงเป็นข้ออ้างที่เลื่อนลอยที่สุด</p>
<p>การกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็น 18 ปีบริบูรณ์ สร้างภาระแก่ผู้ค้าปลีกมากเกินไป</p>	<p>การกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ เป็นข้อกำหนดตามอนุสัญญาควบคุมยาสูบองค์การอนามัยโลก และเพื่อให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้ผู้ปกครองห้ามเด็กทำหรือประกอบอาชีพซึ่งหมายรวมถึงการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งเป็นสินค้าเสพติดและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เหตุผลคือ การปล่อยให้เด็ก ๆ คุ่นเคยกับสินค้ายาสูบ สุดท้ายจะนำไปสู่การเสพติดบุหรี่ของเด็ก</p>
<p>ร่าง พ.ร.บ.ใหม่ ก่อให้เกิดภาระเกินสมควรแก่ผู้จำหน่ายปลีกบุหรี่ เช่น การกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องจัดแสดงสื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ณ จุดขาย</p>	<p>มาตรการที่กำหนดให้ผู้ค้าปลีก (ร้านโชห่วย/ร้านสะดวกซื้อ) ต้องแสดงสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์การเลิกการสูบบุหรี่นั้น กฎหมายกำหนดให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้จัดทำสื่อรณรงค์แจกจ่ายให้กับร้านค้าทั่วประเทศ โดยเจ้าของร้านไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด อีกทั้งสมาคมผู้ค้ายาสูบไทยเองเป็นผู้เสนอให้รัฐบาลเน้นไปที่การให้การศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการลดอัตราการสูบบุหรี่ ดังนั้นการแสดงสื่อรณรงค์ ณ จุดขายปลีก จะเกิดผลสูงในการให้การศึกษาผู้สูบบุหรี่ถึงพิษภัยของยาสูบ</p>

ข้อคัดค้าน	ข้อเท็จจริง
<p>การบังคับให้ร้านค้าปลีกจัดส่งรายงานประจำปีให้แก่รัฐบาล สร้างภาระกับผู้ค้าปลีกมากเกินไป</p>	<p>ร่าง พ.ร.บ. ใหม่ กำหนดให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบเท่านั้นที่ต้องส่งรายงานประจำปี ไม่เกี่ยวข้องกับร้านค้าปลีกเลย เหตุที่กำหนดให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าบุหรี่ต้องส่งรายงานประจำปี ก็เพื่อตรวจสอบว่าบริษัทบุหรี่ได้ปฏิบัติตามร่าง พ.ร.บ. ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการการตลาดและส่งเสริมการขาย และการบริจาคเพื่อแทรกแซงนโยบายหรือไม่อย่างไร</p>
<p>ร่าง พ.ร.บ. ใหม่ให้อำนาจแก่ข้าราชการ ออกกฎหมายลูกต่างๆ จำนวนมากในภายหลังตามอำเภอใจ โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการทางรัฐสภาและการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย</p>	<p>อำนาจในการออกระเบียบต่างๆ ในร่าง พ.ร.บ. ใหม่ ยังคงเหมือนกฎหมายเดิม คือการแจ้งรายการส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการพิมพ์ค่าเตือนบนซองยาสูบ</p> <p>ส่วนการที่รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศเพิ่มเติม อาทิ การออกประกาศสถานที่ห้ามสูบบุหรี่เพิ่มเติม การกำหนดสถานที่ห้ามจำหน่ายยาสูบเพิ่มเติม การห้ามการตลาดรูปแบบใหม่ ๆ หากประเด็นเหล่านี้ต้องผ่านการพิจารณาของรัฐสภา จะเป็นภาระแก่รัฐสภามากเกินไป และไม่ทันต่อสถานการณ์ที่สำคัญร่าง พ.ร.บ. ใหม่และระเบียบต่างๆ ที่จะกำหนดออกมาไม่มีส่วนใดที่เกี่ยวข้องกับชาวไร่ยาสูบและผู้บริโภคเลย</p>
<p>ร่าง พ.ร.บ. ใหม่ จำกัดสิทธิไม่ให้มีตัวแทนของชาวไร่หรือธุรกิจยาสูบเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์ประกอบของคณะกรรมการในระดับต่างๆ ทั้งที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง</p>	<p>การไม่ให้มีตัวแทนของชาวไร่หรือธุรกิจยาสูบอยู่ในคณะกรรมการควบคุมการบริโภคยาสูบ เป็นข้อกำหนดของอนุสัญญาควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลก ที่ภาคีสมาชิกทั้ง 179 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องยึดถือปฏิบัติ เพื่อไม่ให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจยาสูบแทรกแซงการกำหนดนโยบายควบคุมยาสูบ ซึ่งถือว่าเข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน</p>
<p>ร่าง พ.ร.บ. ใหม่ อาจส่งผลกระทบต่อภาษีสรรพสามิต ของกระทรวงการคลัง จากยาสูบกว่า 60,000 ล้านบาทต่อปี</p>	<p>ร่างกฎหมายนี้ไม่เกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตยาสูบแต่อย่างใด ขณะที่ในความเป็นจริงแล้ว ธุรกิจในบุหรี่คือฝ่ายที่พยายามขัดขวางการที่รัฐบาลจะมีรายได้จากภาษีบุหรี่เพิ่มขึ้น โดยการวิ่งเต้นขัดขวางการขึ้นภาษีบุหรี่ทุกครั้ง เพราะจะทำให้กำไรของบริษัทบุหรี่ลดลง จากการที่คนสูบบุหรี่น้อยลง และเด็ก ๆ ติดบุหรี่น้อยลง</p>

ข้อคัดค้าน	ข้อเท็จจริง
<p>ร่างกฎหมายดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่ออาชีพและวิถีชีวิตการทำมาหากินของชาวไร่ยาสูบ จะทำให้ชาวไร่ได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก</p>	<p>ร่าง พ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่ ไม่มีส่วนใดที่เกี่ยวกับการทำไร่ การบ่มใบยาและการค้าใบยาสูบเลย ชาวไร่ยาสูบจึงสามารถที่จะมีวิถีชีวิต ทำมาหากิน ทำไร่ยาสูบตามปกติดังเช่นในปัจจุบัน</p> <p>ข้อมูลจากกรมสรรพสามิตระบุว่าในฤดูการผลิตปี 2552/2553 ประเทศไทยมีชาวไร่ยาสูบ 61,058 ราย ผลิตใบยาได้ 62,448,781 กิโลกรัม โดยร้อยละ 64.8 เป็นใบยาสำหรับส่งออก และร้อยละ 35.2 รับซื้อโดยโรงงานยาสูบไทย จะเห็นว่า 2 ใน 3 ของผลผลิตใบยาสูบไทยเป็นผลผลิตสำหรับส่งออก ซึ่งปัจจัยที่มากกระทบส่วนนี้จะมาจากกลไกการตลาดโลก ไม่ใช่มาตรการควบคุมยาสูบภายในประเทศไทย</p>

ในส่วน of ชาวไร่ยาสูบที่ปลูกใบยาสำหรับโรงงานยาสูบไทย ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อความต้องการใบยาสูบของโรงงานยาสูบไทย จะมาจากการแข่งขันแย่งส่วนแบ่งตลาด ระหว่างบุหรี่นำเข้าจากต่างประเทศ และบุหรี่ที่ผลิตโดยโรงงานยาสูบไทย โดยหากบุหรี่ต่างประเทศมีส่วนแบ่งตลาดในประเทศไทยเพิ่มขึ้น โรงงานยาสูบก็จะมีความต้องการใบยาสูบจากชาวไร่ยาสูบไทยน้อยลง

จากสถิติที่พบว่าจำนวนประชากรไทยที่สูบบุหรี่ลดลงจาก 12.2 ล้านคน เหลือ 10.7 ล้านคน ระหว่างปี 2534-2556 ขณะที่ยอดจำหน่ายบุหรี่ซิกาเรต ในปี 2534 เท่ากับ 1,942 ล้านซอง แต่ในปี 2556 เท่ากับ 2,172 ล้านซอง หรือเฉลี่ยเท่ากับ 2,000 ล้านซองต่อปีตลอดช่วง 23 ปีที่มีการรณรงค์ควบคุมการบริโภคยาสูบอย่างต่อเนื่อง ย่อมเป็นหลักฐานยืนยันว่ามาตรการในการควบคุมการบริโภคยาสูบ ไม่ใช่ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่ออาชีพชาวไร่ยาสูบไทย แต่การที่จำนวนชาวไร่ยาสูบไทยในจังหวัดต่างๆ ลดลง เพราะโรงงานยาสูบไทยเสียส่วนแบ่งจากที่เคยครองตลาดในประเทศ 100 เปอร์เซ็นต์เมื่อปี 2534 ลดลงเหลือประมาณ 75 เปอร์เซ็นต์ในปี 2556

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

กฎหมายปัจจุบันมีจุดอ่อน ไม่ครอบคลุมกลยุทธ์ทางการตลาดของบริษัทบุหรี่ เช่น

- ผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดใหม่ๆ เช่น บาราเก้ บาราเก้ไฟฟ้า บุหรี่ไฟฟ้า
- การตลาดรูปแบบใหม่ๆ เช่น การตลาดผ่านพริตตี้ การโฆษณาทางอินเทอร์เน็ต ทางไลน์ ทางเฟซบุ๊ก
- การโฆษณาทางอ้อม เช่น การอุปถัมภ์โดยใช้ชื่อบริษัทบุหรี่
- การทำกิจกรรมที่อ้างว่าทำเพื่อสังคมโดยบริษัทบุหรี่ (ซีเอสอาร์)
- การโฆษณา ณ จุดขาย
- การแบ่งขายบุหรี่เป็นมวนๆ

จุดอ่อนของกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ ฉบับปัจจุบัน

- เน้นไปที่ผู้ที่สูบบุหรี่ในที่ห้ามสูบ แทนที่จะเน้นให้เจ้าของสถานที่เป็นผู้รับผิดชอบดูแลไม่ให้เกิดการสูบบุหรี่ในสถานที่นั้นๆ
- การบังคับใช้กฎหมายมีหลายขั้นตอน ใช้เวลามากในการดำเนินคดีแต่ละกรณี
- ไม่มีโครงสร้างกลไกสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจนในระดับจังหวัด

ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม โปรดติดต่อ

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ โทร. 02 2781828

www.ashthailand.or.th